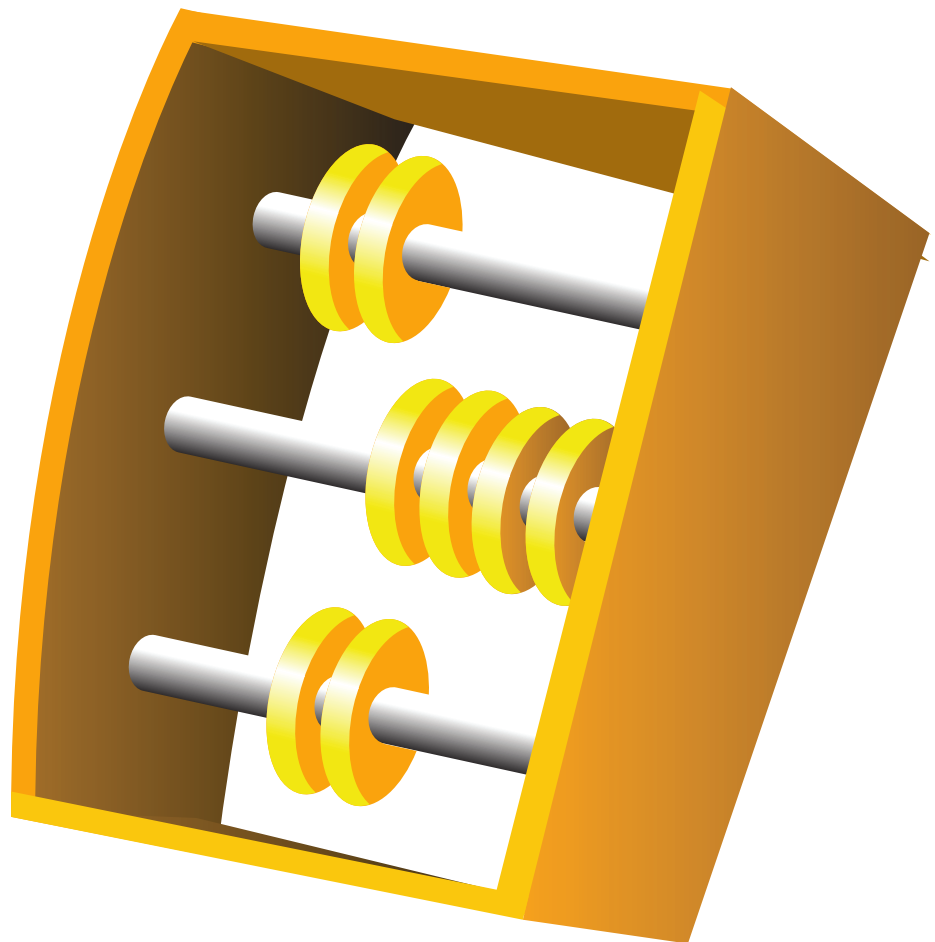

E-bok 036

FRADRAGS- LEKSIKON

FOR ALLE

Otto Risanger (red)

skatt og økonomi
drivBEDRE.no

Otto Risanger

FRADRAGS-
LEKSIKON
FOR ALLE

Fradrag fra A til Å

R!SANGERS E-BOK 036 - **drivBEDRE!**-serien

Utgitt av R!SANGER AS
Dronningensgt 22, 0154 OSLO
Tlf: 22 33 39 27
E-post: post@risanger.no
Internett: www.risanger.no

Forsideomslag:
Rune Drevland –
rune@push-design.no

© Otto Risanger 2007-10

ISBN 978-82-7573-143-0

Det må ikke kopieres fra denne bok i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, Interesseorganisasjon for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

LES MINDRE - LÆR MER!

R!SANGERS E-BØKER i **drivBEDRE!**-serien skal på kort tid gi deg innblikk i og oversikt over temaer der du ønsker bedre innsikt. Du skal lære hvordan tingene virker og henger sammen, uten å gå veien innom alle forbehold, alle detaljer og alle faguttrykk.

ET UTVALG STIKKORD FRA INNHOLDET I DENNE E-BOKA

Aleneforsørgere	Kredittkort i
Arv	arbeidsforhold
Bankboks	Lotterigevinster
Barn	Meldepliktige samboere
Barnepasser	Minstefradrag
Bedriftshelsetjeneste	Møtegodtgjørelse
Besøksreise til hjemmet	Naturalytelser
Bolig	Nord-Norge
Bøter	Nyhetstips
Databriller	Obligasjoner
Dugnad	Obligasjonsfond
Dødsbo	Opsjoner
Ektefeller	Pendlere
Enslige	Personalrabatt
Erstatning ved oppsigelse mv	Reise hjem/arbeid
Faktiske kostnader	Reisestipend
Feriereiser	Renteinntekter
Firetusen-kroners-regelen	Rentekostnader
Flybonus	Representasjon
Flyttegodtgjørelse	Skadeserstatning
Forsinkelsesrente	Skattebegrensning - pga liten skatteevne
Forslagspremie	Skattebegrensning - åtti-prosent-regelen
Forsørgelse	Skilsmisse
Fradrag	Sluttvederlag
Fri avis	Stipend
Fri bolig	Studiereiser
Fritidsbolig	Styrehonorar
Garasje	Sykepenger
Gaver i arbeidsforhold	Særfradrag
Gaver utenfor arbeidsforhold	Tantième
Gebyrer	Tusen-kroners-regelen
Gjeldsettergivelse	Uførepensjon
Hobby	Underskudd
Innbo og løsøre	Utdanning dekket av arbeidsgiveren
Juridisk bistand	Velferdstiltak
Kameratkjøring	Åndsverk og patenter - inntektsfordeling
Kredittkjøp	

TIL LESEREN/BRUKEREN!

Denne e-boka legger hovedvekten på skatt og fradrag i forbindelse med postene i selvangivelsen. Den omfatter dermed både lønnstakere og næringsdrivende. De som primært søker fradragsmuligheter mv for næringsdrivende, finner det mer utdypet i flere av de andre e-bøkene i drivBEDRE!-serien.

Vil du gå fra stikkord til stikkord? En stjerne (*) markerer det enkelte stikkord. Du kan lett vandre gjennom FRADRAGSLEKSIKON FOR ALLE ved å søke på *.

*MERK! Alle ord som er **uthevet** i denne alfabetiske oversikten er henvisninger til andre aktuelle stikkord. Eksempel: Under "Aleneforsørgere" henvises bl a til stikkordene **barn**, **ektefeller**, **samboere** og **skilsmisse**. Du kommer direkte dit du ønsker ved å søke på for eksempel *samboere eller *skilsmisse.*

Denne utgaven dekker opplysninger og beløp i **selvangivelsen for 2009**.

*Aleneforsørgere

Aleneforsørgere (enslige forsørgere) er alene om omsorgen for og eventuelt også alene om å forsørge barn, og er samtidig ugift, skilt, separert, enke eller enkemann, evt samboer uten felles barn eller gift etter 1. november 2008 og uten felles barn.

Omsorg innebærer vanligvis at en har foreldreansvaret (alene eller felles), og har barnet boende hos seg. Har barnet bodd hjemmefra pga skolegang eller opphold i institusjon, kan likevel vilkåret for omsorg være oppfylt. Barnet må da være hjemme i ferier og helger, eller den som har foreldreansvaret, må besøke barnet hyppig i institusjonen.

Enslige forsørgere lignes i klasse 2 når de har omsorg for barn som er 17 år eller yngre i inntektsåret, eller de forsørger ungdom på 18 år eller eldre i inntektsåret.

*MERK! For 18-åringen eller eldre må det være virkelig forsørgelse for at forsørgeren skal bli satt i skatteklasser 2. Det regnes ikke som virkelig forsørgelse hvis ungdommen selv har en alminnelig inntekt på mer enn 38.850 kroner. Se **forsørgelse** for mer om utregningen av denne inntekten.*

Se evt også **barn, samboere, skilsmisse, særfradrag for forsørgelse.**

*Annen inntekt

Post 3.1.12 i selvangivelsen - Annen inntekt - er sekkeposten for skattepliktige inntekter som ikke er med i andre poster.

Inntekter som føres i post 3.1.12 er bl a: Nettoinntekt ved utleie av **fritidsbolig** (som ikke er utleiebolig) - Skattepliktig gevinst ved spill og konkurranser når verdien er over 10.000 kroner - se også **lotterigevinster** - Gevinst i utenlandske lotterier - Skattepliktig finnerlønn - Mottatt festeavgift - **Fri bolig utenfor arbeidsforhold** - Gjeldsrenter for 2008 som skulle ha vært betalt i 2009, men ikke ble betalt (og som ble trukket fra i 2008-selvangivelsen) - Aksjeutbytte som ikke er utbetalt etter reglene i aksjeloven, slik at det dermed ikke skal beregnes noen godtgjørelse - Honorar for **nyhetstips** feks til avis (1000-tips ol) når samlet utbetaling fra avisen i kalenderåret overstiger 1000 kroner - Gevinst ved salg, bortfall og innløsning av **opsjoner (finansielle)** - dvs utenfor arbeidsforhold - Valutagevinst - Inntektsføring av negativ saldo eller av positiv gevinst- og tapskonto.

TIPS! Er du i tvil om en inntekt er skattepliktig, bør du ikke føre den inn i denne posten. I stedet kan du gi alle opplysninger om inntekten i feltet for tilleggsopplysninger eller på et eget ark.

*Andre kostnader eller fradrag

Post 3.3.7 i selvangivelsen - Andre kostnader eller fradrag - er sekkeposten for fradrag du ikke kan føre noe annet sted. Denne posten må spesifiseres. Du kan bruke feltet for tilleggsopplysninger i selvangivelsen, evt et eget ark. Mer om fradragene finner du under de enkelte stikkord i denne boka.

Inn i denne posten går fradragsføring av tom positiv saldo eller av negativ gevinst- og tapskonto. Det kan kreves fradrag for betalt arveavgift dersom arv eller gave består av en framtidig inntekt, feks **livrenter**, forfatterrettigheter mv. Det samme gjelder **bidrag til vitenskapelig forskning**. Fradrag for kostnader til doktorgrad føres her.

Forvaltningsgebyr for omkostninger ved inntektsgivende verdipapirer føres i denne posten. Se også **bankboks**. Kostnader til juridisk bistand i forbindelse med inntekt føres i denne posten. I noen tilfeller skal dette fradraget gå inn i **minstefradraget**. Særskilt inntektsfradrag for ungdom føres her (se **barn**). Det samme gjelder **utenlandsk arbeidstaker - standardfradrag**. Og har du hatt tap ved salg av **obligasjoner** eller tap på **opsjoner (finansielle)**, er dette den rette posten til å kreve fradrag i. Effekten av alle fradrag i denne posten - som ellers i selvangivelsen: Opptil 28 prosent. Har du et fradrag på 10.000 kroner, gir det opptil 2800 kroner lavere skatt.

*Annen arbeidsinntekt

I post 2.1.5 i selvangivelsen føres opp annen arbeidsinntekt som er tjent opp utenfor næring, feks salgsinntekt og arbeidsvederlag fra håndverks- og husflidsarbeid i hjemmet. Inntektene føres opp etter at kostnadene til materialer er trukket fra.

Se også **husflidsinntekt**. Også annen arbeidsinntekt som ikke er tatt med i postene 2.1.1 til 2.1.4 tas med her, når inntekten ikke er tjent opp i selvstendig næringsvirksomhet.

*Arv

Arv er ikke skattepliktig inntekt, men kan medføre arveavgift. Det du har igjen av verdi av mottatt arv er imidlertid skattepliktig formue per 31. desember hvert år. Avkastning er skattepliktig også om gjenstand eller midler er mottatt som arv. Fradrag i inntekten for kostnader i forbindelse med arv avhenger som regel av om kostnadene har direkte sammenheng med skattepliktige inntekter.

Kostnader pådratt av avdøde før **dødsfall** gir ikke rett til fradrag hos arvingene, selv om kostnadene blir betalt av dem. I avdødes selvangivelse

- evt i boets selvangivelse - kan kostnadene imidlertid gi rett til fradrag etter vanlige regler.

Kostnader pådratt etter dødsfallet vedrørende inntekter som ikke er skattepliktige, gir ikke arvingene rett til fradrag. (Det kan gjelde andre regler i næringsammenheng.)

Tap ved salg fra **dødsbo** eller etter et skifte gir bare rett til fradrag i den grad eventuell gevinst ville ha vært skattepliktig.

MERK! Mottatt arv og gave skal oppgis i selvangivelsens post 1.5.3 når samlet verdi er 100.000 kroner eller mer. Det betyr ikke dermed at beløpet blir skattepliktig. Du skal oppgi i feltet for tilleggsopplysninger hvem arv eller gave er fra.

I tillegg skal verdier fra arv eller gave som er i behold per 31. desember oppgis under aktuelle poster for formue i selvangivelsen.

Spesielt om arvet eiendom

Gevinst ved salg av arvet eiendom er skattepliktig. Det er forskjellen mellom salgssummen og inngangsverdien som avgjør om salget skjer med skattepliktig gevinst eller fradragsberettiget tap. Inngangsverdien settes til virkelig verdi på tidspunktet for dødsfallet, men maksimalt den bruttoverdi som ble lagt til grunn ved arveavgiftsberegningen, samt tillegg for evt senere påkostninger på eiendommen.

TIPS! Hvis arvingen har opparbeidet lang nok botid - minst 12 måneder, egentlig minst 12 av siste 24 måneder - i egen eiertid i en arvet eiendom, gir det fritak for skatt av gevinst ved salg av eiendommen.

Se også nedenfor om spesialregel for eiendom arvet i 1991 eller tidligere.

Eiendom arvet i 1992 eller senere

For eiendom arvet i 1992 eller senere er det salgssum minus inngangsverdi (verdien ved arvefallet, maksimalt arveavgiftsgrunnlaget pluss senere påkostninger) og minus salgsomkostninger som avgjør størrelsen på gevinst eller tap - med opptil 28 prosent skatt på gevinst eller med tilsvarende effekt av fradrag. Her skjer ingen senere takst eller kostprisregulering.

Eiendom arvet i 1991 eller tidligere

Gevinst på salg av eiendom arvet i 1991 eller tidligere skal deles i en skattefri og en skattepliktig del. Den skattepliktige delen er verdistigningen fra 1. januar 1992 og fram til tidspunktet for salg. Den skattefrie delen fastsettes etter takst eller etter en skala for kostprisregulering. Taksten skulle angi eiendommens normale salgsverdi

per 1. januar 1992. Takst med underlagsdokumenter måtte være levert til ligningskontoret i bostedskommunen senest 1. juli 1994. Skjedde ikke det, brukes kostprisregulering.

Salg med tap

Tap ved salg av eiendom arvet i 1991 eller tidligere ville ikke ha gitt rett til fradrag hvis salget skjedde før 1992 (på samme måte som gevinst ville ha vært skattefri). Derfor vil det for eiendom arvet senest i 1991 bare bli gitt fradrag for tap som skyldes at historisk kostpris pluss påkostninger (ikke vedlikehold) og salgsomkostninger overstiger salgssummen. Det vil ikke bli gitt fradrag for tap som beregnes ut fra takst per 31. desember 1991 eller etter skalaen for kostprisregulering tom samme dato.

***Bankboks**

Leie av bankboks kan gi rett til fradrag.

Du har ikke krav på fradrag for leie av bankboks som bare brukes til å oppbevare ikke inntektsgivende verdipapirer, som feks poliser osv. Er det snakk om oppbevaring av inntektsgivende verdipapirer, feks aksjer og obligasjoner, bankbøker osv, kan du trekke fra leien. Verdipapirene regnes som "inntektsgivende" selv om de i perioder ikke gir avkastning. Du kan i tilfelle føre hele bankboksleien til fradrag i **Andre kostnader eller fradrag** (post 3.3.7). Det skal ikke foretas noen fordeling av fradraget selv om bankboksen brukes til å oppbevare også annet enn inntektsgivende verdipapirer. Skriv i feltet for tilleggsopplysninger: "Leie av bankboks til oppbevaring av inntektsgivende verdipapirer mv". Se også **forvaltningsgebyr**.

***Bankinnskudd**

I selvangivelsens post 4.1.1 skal være ført opp alle innskudd i bank - også det som står på lønnskonto - i fast organiserte spareforeninger, låne- og spareinnskudd i samvirkelag og spareinnskudd i borettslag, boligbyggelag og boligaksjeselskap.

Innskudd - medregnet rentene for året - føres i post 4.1.1. Se også **gebyrer**.

***Barn**

Fra det året de fyller 13 år skal barn levere egen selvangivelse for arbeidsinntekt.

Barn skal ha eget minstefradrag i arbeidsinntekt også når de lignes sammen med foreldre (tom det inntektsåret de fyller 12 år). Foruten biologiske foreldre regnes adoptivforeldre som foreldre. Det samme

gjelder fosterforeldre som ikke mottar fosterhjemsgodtgjørelse, når forholdet har karakter av adopsjon.

Er foreldreansvar tilkjent på rettslig grunnlag, og man rent faktisk har omsorgen for barnet, har forholdet karakter av adopsjon.

Fosterforeldre som mottar fosterhjemsgodtgjørelse, skal ikke føre fosterbarns formue og inntekt i sin selvangivelse.

Barn som har arbeidsinntekt og som i tillegg lignes for barnepensjon og eventuelt skattepliktig underholdsbidrag, skal ha et særskilt inntektsfradrag for ungdom på maksimalt 38.850 kroner (føres i **Andre kostnader eller fradrag** - post 3.3.7).

Frdraget skal imidlertid ikke overstige barnets arbeidsinntekt etter minstefradrag. Det skal heller ikke overstige mottatt barnepensjon, eventuelt skattepliktig underholdsbidrag ol etter særskilt minstefradrag.

Frdraget gis bare ved beregning av alminnelig inntekt og påvirker ikke grunnlaget for beregning av personinntekt.

Skatteloven setter ingen øvre aldersgrense for hvem som skal ha dette særskilte inntektsfradraget. Frdrag vil ikke være aktuelt for barn som er 16 år eller yngre når skattepliktig underholdsbidrag, barnepensjon ol lignes hos foreldrene.

Formue og inntekt - barn 12 år eller yngre

Formue og inntekt til barn som er 12 år eller yngre ved inntektsårets utgang, lignes normalt med en halvpart på hver av foreldrene når de bor sammen. Dette gjelder både for ektefeller og for samboere, også om samboerne ikke er meldepliktige. Foreldrene kan imidlertid føre opp en annen fordeling.

Når foreldrene ikke bor sammen ved inntektsårets utgang, skal barnets formue og inntekt som hovedregel lignes hos den av foreldrene som barnet er registrert sammen med i folkeregisteret ved årsskiftet. Har denne ikke hatt omsorgen for barnet det meste av året, kan han eller hun kreve at barnets formue og inntekt lignes hos den andre som har hatt omsorgen for barnet det meste av året.

Bor den av foreldrene som blir lignet for barnets formue og inntekt sammen med en annen person som ikke har adoptert barnet, skal barnets formue/inntekt normalt lignes hos den som er barnets mor eller far. Er denne forelderen gift, skal barnets formue og inntekt lignes med en halvpart på hver av ektefellene. Den av to ektefeller som ikke er særkullbarnets biologiske mor eller far og som heller ikke har adoptert barnet, kan kreve at barnets formue og inntekt tas med hos den andre ektefellen.

2009: 11-12-åringene kan nå få lønn skattefritt

En ny skatteregel fra 2009 åpner for at også 11-12-åringene - og faktisk enda yngre barn - heretter kan tjene penger skattefritt.

Mens hele inntekten ble beskattet fullt ut i 2008 og tidligere år, har nå de helt unge barna sitt eget skattefritaksbeløp.

Formue og inntekt - barn og ungdom 13 til 16 år

Barn og ungdom som er fylt 13 år ved inntektsårets utgang, og som har hatt inntekt av eget arbeid, skal levere egen selvangivelse over sin arbeidsinntekt.

Annen inntekt samt formue skal lignedes på foreldrene på samme måte som for yngre barn.

17 år eller eldre

Ungdom som er 17 år eller eldre ved inntektsårets utgang, skal levere egen selvangivelse over hele sin formue og alle sine inntekter.

***Barnepasser**

Inntekt av barnepass er skattepliktig. Ligningsmyndighetene deler skattytere som passer barn opp i tre grupper:

- 1) du er ansatt av barnets foreldre, av det offentlige eller av arbeidsgiver som driver barnehage
- 2) du passer for egen regning barn i ditt eget hjem (er dagmamma i eget hjem, vanligvis uten tilskudd fra det offentlige)
- 3) du driver for egen regning privat barnehage/privat barnepark utenfor eget hjem eller familiebarnehage i eller utenfor eget hjem (og med tilskudd fra det offentlige)

Ansatt utenfor eget hjem

Er du ansatt og passer barn andre steder enn i ditt eget hjem, regnes arbeidsvederlaget fullt ut som lønn.

I barnepassers eget hjem

Inntekt som du mottar for å passe fremmede barn i ditt eget hjem skal behandles som lønn når barnet du passer er

- 11 år eller yngre ved inntektsårets utgang, eller
- 12 år eller eldre og har særlig behov for omsorg og pleie

Godtgjørelse for pass av barn som er 12 år eller eldre ved inntektsårets utgang og uten spesielle behov for omsorg, skal behandles som næringsinntekt.

Foreldrenes betaling

Brutto vederlag fra foreldrene skal være splittet i en godtgjørelse for barnepass og et standardfradrag. Post 2.1.3 Godtgjørelse til dagmamma

Dette var bare startsidene i denne e-boka

Du har her fått en liten smakebit fra én av Risangers nærmere 40 e-bøker (pdf). Disse e-bøkene er satt sammen i e-bokpakkene **DrivBedre-pakken**, **Næringspakken**, og **AS-pakken** tilgjengelig på vårt nettsted www.risanger.no.

I disse e-bokpakkene finner du et vell av informasjon og tips, skreddersydd til bruk for næringsdrivende og små firmaer.

E-bøkene oppdateres jevnlig. Det betyr at innholdet er ajour i forhold til gjeldende bestemmelser.

Som abonnent kan du bruke e-bokpakkene akkurat som du selv ønsker: Du kan laste ned én, noen - eller alle - e-bøkene og ha dem lokalt på din egen datamaskin, akkurat når det passer deg selv. Eller du kan lese e-bøkene på nettet, akkurat når det passer deg selv.

Liker du best å lese på papir, skriver du bare ut de delene av den aktuelle e-boka som du vil gjennomgå. Vår garanti er at opplysningene er oppdaterte og kurante.

Skjer det endringer som har betydning for deg som driver firma, får du melding om det i en e-post. Etterhvert som endringene innarbeides i e-bøkene, kan du lese på nettet eller laste ned helt ajourførte e-bøker, eventuelt skrive ut det du ønsker.

E-bokpakkene dekker blant annet disse områdene:

- beste selskapsform
- moms
- skattetips
- fradrag i eget firma
- biløkonomi
- reise og diett
- regnskap og bokføring
- pensjon i eget firma
- trygderettigheter

På kjøpet får du Risangers nyhetsmail **DagensPenger** om skatt og økonomi samt tilgang til eksklusive **nettmøter** kun for våre kunder: Otto Risanger svarer på dine spørsmål om skatt.

Les mer om abonnement på våre e-bokpakker her:
<http://www.risanger.no>

Se på neste side noe av det våre kunder sier.

Dette sier abonnentene om Risangers e-bokpakker

"Takk for rask ekspedering og godt opplagt stoff. Godt forklarande."
Kåre Solheim, 6887 LÆRDAL

"Takk for nyttige og praktiske råd!"
Gunn Helleland, IBT SydVest, LODDEFJORD

"Er meget fornøyd med tjenesten, og synes du gjør en fantastisk bra jobb med den informasjonen du gir oss. Med kun meg selv i enkeltmannsforetak hadde jeg aldri hatt mulighet til å finne ut av denne informasjonen selv."
Jeanette Hustad, Bewebbed, SANDNES

"Tusen takk for kjempegode og lærerike e-bøker!"
Eirik Sandal Lund, Bilde og Tekst ANS, HAUGESUND

"Takker for et meget matnyttig sett med e-bøker og tilhørende nyhetsbrev, det har vært verdt sin vekt i gull for min bedrift som ble startet i mai!"
Kristian Berge Nessa, Cavatina Software AS, TANANGER

"Synes DrivBedre-pakken er et fantastisk bra oppslagsverk."
Svein Hylland, Toppen Trearbeid & Høvleri, ODDA

"Takk for mange gode tips."
Jon-Erik Hammer, daglig leder, V, D & H NUF, FYLLINGSDALEN

"Fin, kjapp og lett tilgjengelig info! Takk."
Johan F. Jakhell, assosiert partner, Tennebø & Partners, OSLO

"DrivBedre-pakken er svært nyttig for meg som har begynt å føre regnskapet selv i år. Du gjør det mulig for meg å få dette til på en bra måte og spare meg flere tusen kroner med dine tips og forklaringer."
Benjamin R. Warin, Impress Presentasjoner, HURDAL

"God og lettlest. Det er fint å få kjennskap til regler og fallgruber. Slikt får vi aldri i forståelig form fra revisorer og ligningsmyndigheter."
Sverre Grøtte, Vare-Nytt Tekstilsenter AS, EIDE